

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 575/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti _____, zastúpenej Capitol Legal Group, advokátska kancelária s. r. o., Einsteinova 19, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Rastislav Hanulák, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a čl. 4 ods. 1, 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Up 175/2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti _____, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažnosťná argumentácia s'ťažovateľa

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. marca 2020 doručená ústavná s'ťažnosť obchodnej spoločnosti _____, _____ (ďalej len „s'ťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj namietaného porušenia čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a čl. 4 ods. 1, 3 a 4 listiny postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Up 175/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd vydal 7. marca 2019 proti s'ťažovateľke platobný rozkaz, ktorým jej uložil povinnosť do 15 dní od jeho doručenia zaplatiť žalobcovi istinu 54 000 € s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 54 000 € od 26. januára 2017 do zaplatenia alebo v tej istej lehote podať odpor. Predmetný platobný rozkaz mal byť s'ťažovateľke doručený fikciou doručenia do vlastných rúk 23. marca 2019. S'ťažovateľka proti nemu 9. apríla 2019 podala odpor.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 27 Up 175/2019 z 13. augusta 2019 (ďalej len „prvé uznesenie“) bol s'ťažovateľkou podaný odpor odmietnutý ako oneskorene podaný, a tiež z dôvodu, že nebol podaný na predpísanom elektronickom formulári. Lehota na podanie odporu mala s'ťažovateľke uplynúť 8. apríla 2019, pričom samotný odpor bol podaný 9. apríla 2019. S'ťažovateľka podala proti prvému uzneseniu s'ťažnosť, ktorá bola uznesením okresného súdu sp. zn. 27 Up 175/2019 zo 17. decembra 2019 (ďalej len „druhé uznesenie“) zamietnutá.

4. Sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, že ňou podaný odpor bol v skutočnosti podaný v rámci 15-dňovej lehoty a že jej nemožno vyčítať ani to, že tento odpor nebol podaný na predpísanom formulári. K tomu uvádza, že v iných konaniach už boli akceptované aj odpory, ktoré neboli podané na predpísanom formulári. Zo strany okresného súdu ide podľa jej názoru o prílišný formalizmus. Poukazuje na technickú chybu pri doručovaní odporu, ktorý síce podľa doručienky bol doručený 23. marca 2019, avšak do jej faktickej dispozície sťažovateľky sa dostal až 26. marca 2019.

5. Sťažovateľka taktiež namieta, že jej sťažnosť proti prvému uzneseniu bola doručená na vyjadrenie žalobcovi, čo nie je bežnou praxou v upomínacom konaní. Vyjadrenie žalobcu však už sťažovateľke späť na vyjadrenie doručené nebolo, čím bola porušená zásada kontradiktórnosti, keďže okresný súd v druhom uznesení na toto vyjadrenie žalobcu odkázal. V tejto súvislosti poukazuje aj na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Trančíkova proti Slovensku z 13. januára 2015 (sťažnosť č. 17127/12).

6. Vo vzťahu k zákonu č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) sťažovateľka tvrdí, že tento zákon zvyhodňuje žalobcu, pretože podľa § 6 ods. 3 tohto zákona jeho pochybenie pri podaní návrhu nemá za následok stratu jeho práv, zatiaľ čo pochybenie žalovaného (sťažovateľa) malo za následok odmietnutie odporu. Na kompenzáciu tejto nerovnosti je podľa sťažovateľky potrebné prihliadať na zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

7. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti poukazuje na § 127 a § 129 CSP a tvrdí, že v ich zmysle mala byť okresným súdom vyzvaná na doplnenie alebo opravu ňou podaného odporu, ktorý nebol podaný na predpísanom formulári.

8. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „1. Základné právo Sťažovateľa na právnu istotu a legitímne očakávanie

podľa článku 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 4 ods. 1, 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd porušené bolo.

2. Základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu porušené bolo.

3. Základné právo Sťažovateľa na rovnosť s ostatnými účastníkmi konania podľa článku 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu porušené bolo.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 27Up/175/2019, zo dňa 17.12.2019 spolu s uznesením Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 13.08.2019 a vec vracia Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

5. Okresný súd Banská Bystrica je povinný uhradiť Sťažovateľovi trovy konania...“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

14. Podľa čl. 4 ods. 1 listiny povinnosti možno ukladať iba na základe zákona a v jeho medziach a len pri zachovaní základných práv a slobôd.

15. Podľa čl. 4 ods. 3 listiny zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

16. Podľa čl. 4 ods. 4 listiny pri používaní ustanovení o medziach základných práv a slobôd musí sa dbať na ich podstatu a zmysel. Také obmedzenia nemožno zneužívať na iné účely, než na ktoré boli ustanovené.

17. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

18. Podľa čl. 37 ods. 3 listiny každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

20. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

21. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

22. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

23. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je zjavne neopodstatnený.

24. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

25. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy; III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06, II. ÚS 442/2014).

26. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, IV. ÚS 279/2018).

27. V zmysle judikatúry ESĽP právo na prístup k súdu nie je absolútne – toto právo podlieha obmedzeniam, ktoré však nemôžu tento prístup obmedziť v takej miere, že by zasiahli samotnú podstatu tohto práva (pozri rozsudok Veľkej komory vo veci Stanev proti Bulharsku zo 17. 1. 2012, sťažnosť č. 36760/06, bod 230; pozri tiež IV. ÚS 431/2018).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

28. Sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, že ňou podaný odpor bol podaný včas, že tento odpor nemusel byť podaný na predpísanom formulári, že zaslanie odporu na vyjadrenie žalobcovi predstavuje porušenie zásady kontradiktórnosti a že zákon o upomínacom konaní znevýhodňuje žalovaného.

29. Okresný súd vo svojom druhom uznesení k námietke včasnosti podaného odporu poukázal na to, že z elektronickej doručky vyplýva doručenie platobného rozkazu zo 7. marca 2019 sťažovateľovi fikciou doručenia 23. marca 2019. Sťažovateľ pred okresným súdom tvrdil, že dátum 23. marca 2019 je len dátumom prevzatia doručky a že až 26. marca 2019 mu bol skutočne sprístupnený obsah elektronickej úradnej správy. Okresný súd k tomuto uviedol, sťažovateľovi bola elektronická úradná správa doručená márnym uplynutím úložnej lehoty a je vysoko nepravdepodobné, že obsah správy mu bol sprístupnený až o tri dni neskôr, keďže táto elektronická úradná správa bola uložená v jeho

elektronickej schránke po dobu 15 dní. Navyše, strany v konaní a ich právni zástupcovia majú prístup do elektronického súdneho spisu a v rámci neho aj k elektronickým doručenkám, takže dátum doručenia elektronickej úradnej správy je možné si overiť. Pokiaľ sťažovateľ namietal technickú chybu pri doručovaní, túto podľa názoru okresného súdu nijakým spôsobom nepreukázal, a to napríklad ani snahou o jej vyriešenie kontaktovaním správcu modulu elektronických schránok. Podľa názoru okresného súdu tak nebolo preukázané, že by platobný rozkaz zo 7. marca 2019 bol sťažovateľke doručený v iný deň ako deň, ktorý bol uvedený na elektronickej doručenke.

30. Podľa názoru ústavného súdu možno uvedené závery okresného súdu vo vzťahu k námietkam sťažovateľky považovať za dostatočne presvedčivé. Okresný súd v danej veci považoval dátum uvedený na elektronickej doručenke za správny až do momentu, kým by nebol preukázaný opak, pričom sťažovateľka takýto opak nepreukázala. Nie bez významu je v tomto smere aj okresným súdom uvedená skutočnosť, že dátum doručenia je možné overiť si v elektronickom spise, pričom sťažovateľka nenamietala, o to menej preukázala, že by takúto možnosť nemala.

31. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nepovažuje za potrebné osobitne sa venovať námietke sťažovateľky vo vzťahu k podaniu odporu na predpísanom formulári a ani jej námietke o slabšom postavení žalovaného v upomínacom konaní, pretože tieto námietky nemajú dopad na ústavnoprávnu akceptovateľnosť záveru okresného súdu o oneskorenom podaní odporu. Povedané inak, ak bol sťažovateľkou podaný odpor odmietnutý ako oneskorene podaný a tento záver okresného súdu nebol zo strany sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom relevantným spôsobom spochybnený, nie je pre rozhodnutie ústavného súdu v tejto veci nevyhnutné venovať sa tým námietkam sťažovateľky, ktoré sú naviazané na včasné podanie odporu.

32. Predmetom ústavnoprávneho prieskumu tak ostala námietka sťažovateľky o doručení ňou podanej sťažnosti proti prvému uzneseniu na vyjadrenie žalobcovi, v čom vidí sťažovateľka porušenie kontradiktórnosti konania, pretože vyjadrenie žalobcu jej už doručené nebolo.

33. Ústavný súd k tejto námietke sťažovateľky konštatuje, že okresný súd v okolnostiach tejto veci neposudzoval jej meritum, teda relevanciu námietok sťažovateľky proti platobnému rozkazu a dôvodom, na základe ktorých bol vydaný, ale splnenie zákonných podmienok na podanie odporu proti platobnému rozkazu (predovšetkým jeho včasnosť), ktoré súd skúma z úradnej povinnosti a ktoré už sám vyhodnotil vo svojom prvom uznesení (pozri rozsudok vo veci Hudáková a ďalší proti Slovensku z 27. 4. 2010, sťažnosť č. 23083/05, bod 29; porovnaj rozsudok vo veci Stepinska proti Francúzsku z 15. 6. 2004, sťažnosť č. 1814/02, body 8, 10 a 18; tiež rozsudok vo veci Sale proti Francúzsku z 31. 3. 2006, sťažnosť č. 39765/04, body 9, 17 a 19).

34. Ústavný súd dospel v okolnostiach tejto veci k záveru, že vyjadrenie žalobcu k sťažnosti sťažovateľky nemohlo mať žiaden vplyv na výsledok konania, pretože odpor sťažovateľky proti platobnému rozkazu bol odmietnutý z dôvodu jeho oneskoreného podania bez akéhokoľvek jeho meritórneho preskúmania.

35. Na uvedené závery nemá v okolnostiach tejto veci vplyv ani „nadbytočné“ doručovanie sťažnosti sťažovateľky žalobcovi. Ústavný súd v tomto smere zdôrazňuje, že ústava, podobne ako dohovor, nechráni práva, ktoré sú čisto teoretické (vo vzťahu ku kontradiktórnosti konania pozri už citovaný Sale, bod 19; tiež porovnaj I. ÚS 290/2015, II. ÚS 512/2018).

36. V dôsledku všetkého už uvedeného nemohlo podľa názoru ústavného súdu postupom okresného súdu v napadnutom konaní dôjsť k porušeniu sťažovateľkou v petite ústavnej sťažnosti označených práv a ani k porušeniu ďalších ňou označených ustanovení ústavy a listiny.

37. S ohľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

38. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ústavný súd o ďalších návrhoch v nej uvedených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu